

Státní úřad pro věci církevní

Označení ^{spěšnosti} _{důvěrnosti} spisu

STATNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze
ZRUŠEN STUPĚŇ TAJENÍ
Datum: vl.us.č. 1686/266
PhDr. Alena Nosková
Datum: 30.3.01 Podpis: *[signature]*

Skupina: Číslo: Odbor a oddělení:

Referent:

T 122/54 sekr

Telefon

klapka

Datum Došlo 4.března 195 4 č. 800305-M/4-54

Reprodukční lhůta:

4.března

Zároveň se vyřizují spisy č.:

Od min zemědělství

Věc:

Návrh vl.usnesení o vypořádání závazků na zemědělském majetku převzatém v revisi první potemkové reformy a v nové pozemkové reformě, připomínky

Dřívější spisy:

Pozdější spisy:

Do spisu nahlédne:

před vypravením:

po vypravení:

Spisovna:

Výpravna:

Došlo:

Došlo:

Popis spisu: ref. archů,

exh., příl.

Opsal: *Kučerka 8.11.54*

Značka:

Srovnal:

Vypraveno: *Groulik*

Skartovati v roce:

Přílohy (váha):

Ministerstvo zemědělství zasílá do připomínkového řízení návrh vládního usnesení o vypořádání závazků na zemědělském majetku, převzatém v revisi první pozemkové reformy a v nové pozemkové reformě.

Tento návrh se týká ve značné míře církve katolické, ježto se jím do majetkové podstaty pozemkových reforem, převzaté státem, zahrnují též náhrady, které složili nebo mají složit přídělci za inventář a zásoby do deposit vinkulovaných pro ministerstvo zemědělství. Tyto náhrady činí na př u pražského arcibiskupství 7000000 Kčs, u olomouckého arcibiskupství 6,000000 Kčs, u vratislavského arcibiskupství 15,000000 Kčs atd. Podle odd I. odst 1 písm d/ návrhu uspořádá pohledávky Státní banky čsl. Investiční banky, Státních spořitelén a daňové nedoplatky a jejich finanční vyrovnání fimini. Majetková podstata pozemkových reforem odvede k tomuto účelu do státní pokladny souhrnnou částku 200,000.000 Kčs. Poněvadž na zemědělském majetku uvedených objektů katolické církve vážnou značné pohledávky státu a státních peněžních ústavů (na př u pražského arcibiskupství 2,555.698 Kčs, u olomouckého arcibiskupství 59,392,164.10 Kčs, u arcibiskupství ostráhomského 1,200.000 Kčs atd. je možno s návrhem vládního usnesení souhlasiti jen s výhradou, že při shora uvedené, finančním vyrovnání odepíše fimini všechny pohledávky státu a státních peněžních ústavů, vážnoucí na uvedeném církevním majetku.

Exp.1.

Věc: z předu

K.čís 800305-M/4-54.z 4.března 1954

Ministerstvo zemědělství

P_r_a_h_a

Výlisk č.3 - o 1 listě

K Vašemu návrhu na vládní usnesení o vypořádání závazků na zemědělském majetku převzatém v revisi první pozemkové reformy a v nové pozemkové reformě, sděluje SÚC, že s ustanovením odd. I. odst 1 písm b/ návrhu o soustředění náhrad za inventář a zásoby v depositech vinkulovaných pro ministerstvo zemědělství do majetkové podstaty pozemkových reforem bychom mohli pro majetek církví a náboženských společností a jejich jednotlivých subjektů souhlasiti jen v tom případě, kdyby při finančním vyrovnání pohledávek Státní banky čsl a Investiční banky, Státních spořitelén, a daňových nedoplatků podle odd I odst 1 písm d/ Vašeho návrhu ministerstvo financí uspořádalo tyto pohledávky proti církevním objektům tím způsobem, že by všechny tyto pohledávky a nedoplatky byly odepsány. Jinak nemáme k návrhu připomínek.

Exp.2./na opis exp.1./

Úřad předsednictva vlády

P_r_a_h_a

[Handwritten signature]
na vědomí.

V Praze dne března 1954

*Výkoleno v 3 výtiscích:
Výlisk č.1 - ministerstvo zemědělství,
- č.2 - úřad předsednictva vlády,
- č.3 - pro domo*

[Handwritten signature]

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ V PRAZE

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze
KREŠTEN STUPENŮ UTAJENÍ
M. A. N. 1000/1000
M. A. N. 1000/1000
M. A. N. 1000/1000

Čís. j.: 800.305-M/4-54.

(Při odpovědi uveďte toto číslo)

Státní úřad pro věci církevní
Sekretariát
4. III. 1954
122

V PRAZE dne 4. března 1954.

Počet listů: 1.

Počet příloh: 1 / 5 listů / 4. III. 1954

Státní úřad pro věci církevní

P r a h a .

T a j n é - l h ŭ t a .
Výtisk č. 1.

*1. bodba je - to není
shledat se s předně
programem
do 3 dnů
přípravy*

Návrh vládního usnesení o vypořádání závazků na zemědělském majetku převzatém v revisi první pozemkové reformy.

Ref.: Dr. Petrův, linka 536.

Ministerstvo zemědělství zasílá v příloze návrh vládního usnesení shora označeného se žádostí o sdelení připomínek do 3 dnů. Návrh byl předběžně projednán s ministerstvem financí.

Nedojdou-li v uvedené lhůtě Vaše připomínky, budeme předpokládat Váš souhlas.

Za ministra:
Dr. Soukup

*je to k 1/2
chr. hosp. v
v. r. a. f. a. n. 1000/1000*

Za správnost vyhotovení: *M. A. N. 1000/1000*

Materiál pro schůzi předsednictva vlády

Č.j. 800305/54

T a j n ě

Výtisk č.

VLÁDA ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY
MĚSTSKÝ ÚŘAD PRAHA
Dělo: p. us. č. 1086/2000
PhDr. Alena Nosková
Datum: 30.3.54 Podpis: *[signature]*

N á v r h

vládního usnesení o vypořádání závazků
na zemědělském majetku převzatém v revisi
první pozemkové reformy a v nové pozemkové
reformě a o přidělových cenách za tento
majetek.

Ministr zemědělství předkládá
návrh o vypořádání závazků na
zemědělském majetku převzatém
v revisi první pozemkové re-
formy a v nové pozemkové re-
formě a o přidělových cenách
za tento majetek.

Návrh usnesení na zvláštním
listě.

Předkládá: J. U h e r , náměstek předsedy vlády.

V Praze dne

1954.

Počet listů:

Návrh usnesení:

Vláda

I. souhlasí, aby ministerstvo zemědělství - majetková podstata pozemkových reforem - u zemědělského majetku převzatého v revizi první pozemkové reformy a v nové pozemkové reformě:

1. provedlo vypořádání závazků podle těchto zásad:

- a/ všechny objekty převzaté v pozemkových reformách budou pro účely vypořádání závazků posuzovány za jediný celek bez ohledu na jejich individuální zatížení.
- b/ Vypořádány budou vedle závazků knihovních i závazky souvisící s provozem objektu. Do majetkové podstaty pozemkových reforem budou proto soustředěny též náhrady, které složily nebo mají složit přidělci za inventář a zásoby do deposit vinkulovaných pro ministerstvo zemědělství.
- c/ Vzájemné pohledávky mezi věřiteli socialistického sektoru a majetkovou podstatou pozemkových reforem - s výjimkou subjektů uvedených pod d/ budou bez vzájemného odsouhlasení odepsány, pokud nemohou býti uspokojeny z jiného majetku bývalého vlastníka.
- d/ Pohledávky Státní banky československé a Investiční banky, státních spořitelen, býv. Ústřední národní pojišťovny, Státní pojišťovny a daňové nedoplatky a jejich finanční vyrovnání uspořádá ministerstvo financí. Majetková podstata pozemkových reforem odvede do státní pokladny souhrnnou částku 200 mil. Kčs.
- e/ Soukromé pohledávky, jakož i jiné nároky nebudou uspokojeny. Ministerstvo zemědělství - majetková podstata pozemkových reforem - může však zcela nebo zčásti hradit v sociálních a zvláštního zřetele hodných případech pohledávky za mzdy /včetně odměn národním správcům/ a pohledávky za dodávky a výkony ve prospěch převzatého majetku.
- f/ Podle uvedených zásad budou vypořádány závazky i u těch objektů původně jen zčásti převzatých v pozemkových reformách, na jejichž nepřevzatou část byl později zaveden povinný nájem; stejným způsobem budou vypořádány závazky

vzniklé za národní správy před skutečným převzetím objektu v pozemkových reformách.

g/ Starobní a invalidní zajištění potřebných bývalých vlastníků převzatého majetku a výměnkářů provádí Státní úřad důchodového zabezpečení podle předpisů o národním pojištění;

2. upustilo od stanovení a účtování přídělových cen za zemědělský majetek přidělený v revizi první pozemkové reformy a v nové pozemkové reformě státní správě, národním a komunálním podnikům; přídělová cena těmto přidělci již zaplacená nebude vracena;

3. stanovilo přídělové ceny za příděl fyzickým osobám ve výši úhrad za majetek z konfiskace s 50 % přírážkou.

II. Ukládá se dotčeným ministrům zajistit, aby přidělci socialistického sektoru /státní správa, národní a komunální podniky/ přidělený zemědělský majetek řádně evidovali, aby jej sami - pokud se tak již nestalo - podle platných ustanovení o oceňování v účetnictví ocenili a převzali do svých bilancí.

Provede: ministr zemědělství se zúčastněnými členy vlády.

Důvodová zpráva.

K otázce vypořádání závazků /bod 1/.

A./ Všeobecná část.

V pozemkových reformách /zákon o revisi první pozemkové reformy č.142/47 Sb., zákon o nové pozemkové reformě č.146/48 Sb./ byl převzat státem rozsáhlý pozemkový majetek ve výměře téměř 1 1/2 mil.ha. Na tomto majetku vážnou různou finanční závazky, jednak vůči socialistickému sektoru /peněžní ústavy, národní a komunální podniky, některá odvětví státní správy atd./, jednak vůči soukromníkům.

Podle uvedených zákonů má vypořádati tyto závazky stát /ministerstvo zemědělství - majetková podstata pozemkových reform/ a to z náhrad, které by měly býti poskytnuty bývalým vlastníkům za převzaté zemědělské podniky. Oceňování převzatého majetku za účelem stanovení náhrady býv.vlastníkům nebylo provedeno. Poskytování náhrad bylo v rozporu s politikou zatlačování kapitalistických živlů na vesnici.

Jelikož tyto závazky zatěžují účetně i administrativně jak věřitele, tak i majetkovou podstatu pozemkových reform, navrhuje ministerstvo zemědělství, aby otázka jejich vypořádání byla před konečnou ^{zákonnou} úpravou, která není v dohledné době z politických důvodů žádoucí, vyřešena cestou administrativní.

B/ K jednotlivým bodům zásad:

Ad a/ Individuelní vypořádání u každého jednotlivého objektu podle jeho skutečného zatížení by předpokládalo, aby náhrada zjištěná oceněním objektu byla soudem rozvržena mezi jednotlivé skupiny věřitelů, z nichž ti, kteří mají pohledávky vůči předluženým objektům, by nedošli případně úplného uspokojení.

V pozemkových reformách bylo převzato asi 50.000 objektů /z toho bylo v revisi první pozemkové reformy asi 2.300/, takže individuelní vypořádání by bylo spojeno s neúměrným finančním a pracovním zatížením. Ježto většina objektů není předlužena, jest odůvodněno považovat všechny převzaté objekty pro účely vypořádání závazků za jediný celek /jedinou majetkovou masu/.

Při tomto postupu se může státi, že budou uspokojeny i pohledávky, které by při soudním rozvrhu vyšly naprázdno. Naproti tomu jest

však nutno uvážit, že největší část závazků vázne ve prospěch socialistického sektoru a že navrhovaným postupem bude docíleno rychlejšího a méně nákladného provedení úkolu, než by tomu bylo při individuálním vypořádání.

Ad b/ Podle zákonů o pozemkových reformách měly by býti vypořádány jen závazky knihovní a to z náhrady za nemovitosti.

Vypořádání dluhů neknihovních /provozních/ by měli provésti býv.vlastníci sami, a to především z náhrad za živý a mrtvý inventář a zásoby. S ohledem na zásadu zatlačování kapitalistických živlů na vesnici nebyly býv.vlastníkům propláceny ani tyto náhrady, nýbrž byly skládány přidělci /z největší části ještě individuálně hospodařícími/ do deposit vinkulovaných ve prospěch ministerstva zemědělství. Jest proto nutno v souvislosti se závazky knihovními vyřešiti i vypořádání dluhů provozních.

Za tím účelem jest nutno do majetkové podstaty pozemkových reformou soustřediti i náhrady za inventář a zásoby, jež byly nebo mají býti složeny do deposit u soudů nebo peněžních ústavů na účet býv.vlastníků.

Ad c/ Subjekty socialistického sektoru vystupují vůči převzatému majetku jednak jako dlužníci, jednak jako věřitelé.

Dlužníky jsou uvedené subjekty za přidělený zemědělský majetek /nemovitý i movitý/, jako věřitelé vystupují převážně různá odvětví státní správy nebo národní a komunální podniky, býv.Ústředí pro hospodaření se zemědělskými výrobky a hospodářská družstva za dodávky a výkony.

Odepsání těchto pohledávek jest odůvodněno tím, že majetková podstata pozemkových reformou by měla za přidělený majetek obdržeti přidělové ceny, které se současně navrhuji v další části návrhu /bod 2/ k odpisu.

Odepsány budou jen pohledávky nerealisovatelné, u nichž by vymáhání na býv.vlastnících z jejich ostatního majetku podle posudku finančního referátu okresního národního výboru nevedlo k cíli.

Při posuzování realizovatelnosti pohledávky nebude přihlíženo k neprodejným činžovním domům, k majetku v národní správě nebo v povinném nájmu, k pohledávkám býv.vlastníků za majetek převzatý v pozemkových reformách, k obyčejnému bytovému zařízení a k předmětům osobní potřeby býv.vlastníka a jeho rodinných příslušníků. Rovněž nebude přihlíženo ke mzdám a platům, ježto jde o odměnu za

vykonanou práci.

Od vzájemného odsouhlasení odepisovaných pohledávek a závazků se upouští především pro nedostatečnost účetně-administrativních dokladů. Závazky býv.vlastníků zemědělského majetku převzatého v pozemkových reformách měly být podle zákonů o pozemkových reformách vypořádány v soudním rozvrhu, a to na základě přihlášek jednotlivých věřitelů; nebyla tedy soustavná evidence jednotlivých závazků vedena.

Kromě toho jde převážně o vzájemné pohledávky jednak státu, jednak začleněných znárodněných podstat a národních podniků již zrušených nebo rozdělených.

Jinak by k provedení odsouhlasení bylo zapotřebí většího počtu odborných sil na delší dobu.

V této kategorii budou vyrovnány též pohledávky majetkové podstaty pozemkových reforem proti býv.vlastníkům z nesplacených úvěrů poskytnutých z prostředků fondů první pozemkové reformy, a to na účet náhrad, jež by jim měly být poskytnuty za majetek převzatý v pozemkových reformách.

Ad d/ Za účelem administrativního zjednodušení a urychlení uspořádá vypořádání pohledávek uvedených věřitelů ministerstvo financí zároveň s vydáním pokynu pro účetní provedení. Částka 200 mil. Kčs představuje v podstatě veškeré finanční prostředky, jež má majetková podstata pozemkových reforem k dispozici.

Ad e/ Pohledávky, jakož i jiné nároky na nepeněžitá plnění se ponechávají zásadně k vypořádání býv.vlastníku. Výjimečně uhradí ministerstvo zemědělství - majetková podstata pozemkových reforem na základě přihlášky věřitele jen pohledávky, pokud jejich podkladem je práce /nebo dodávka/ přímo ve prospěch provozu převzatého objektu; pohledávky nesouvisící s provozem objektu /na př. pohledávky advokátů/ nebudou uhrazeny

Pokud pohledávky soukromého sektoru budou uspokojeny, budou propláceny podle směrnice ministerstva financí o provedení peněžní reformy /poměr 50 : 1/ a případně podle směrnice ministerstva financí o proplacení majetkových předmětů přejímaných od soukromníků socialistickými právníckými osobami.

Celková výše pohledávek soukromého sektoru odhaduje se na Kčs 25 mil. st. peněz, z toho pohledávky za nevyplicenou odměnu národního správce a ojedinelé pohledávky za mzdu býv. zaměstnanců

/mzdy téměř vypořádány/ činí asi 20 %.

Ad f/ Vypořádání podle uvedených zásad se týká především objektů, které byly v pozemkových reformách převzaty zcela. V některých případech však býv.vlastníkům byla při převzetí ponechána menší výměra půdy, která byla později dána do povinného nájmu podle zák.č. 55/1947 Sb. Jelikož v těchto případech je povinný nájem opatřením trvalým, považuje se za účelné, aby se vypořádání závazků podle uvedených zásad vztahovalo i na tu část objektu, která jest v povinném nájmu.

U většiny revisních objektů předcházela jejich převzetí v pozemkových reformách národní správa. Je proto účelné, aby v zájmu zjednodušeného a urychleného vypořádání závazků vzniklých za trvání národní správy bylo postupováno podle stejných zásad.

Za daného stavu administrativy není ani jiné řešení proveditelné.

Ad g/ Ministerstvo zemědělství vyplácelo původně asi v 50 sociálně odůvodněných případech býv.vlastníkům převzatého majetku a výměnkářům z náhrad za převzatý inventář a zásoby měsíční výživné obdobně podle zásad pro uvolňování vázaných vkladů. I zrušení vázaných vkladů zákonem o peněžní reformě zastavilo ministerstvo zemědělství další výplatu výživného a odkázalo podporované osoby na důchody podle zákona o národním pojištění.

K otázce přidělových cen /bod 2 a 3/.

A. Všeobecná část.

Přídělové ceny za nemovitosti /půda a budovy/ mají být podle zákona o revisi první pozemkové reformy a podle zákona o nové pozemkové reformě odvozovány z přejímacích případně výkupních cen, jež měly být stanoveny za tím účelem, aby mohla být býv.vlastníkům vyplacena náhrada za převzatý majetek. Ježto poskytování náhrad býv.vlastníkům za převzatý majetek by bylo v rozporu - jak již řečeno - s politikou zatlačování kapitalistických živlů na vesnici, neprovádělo se též oceňování převzatých nemovitostí a nelze proto stanovit ani přídělové ceny způsobem v zákoně předepsaným.

Naproti tomu příděl živého a mrtvého inventáře a zásob byl prováděn tím způsobem, že ministerstvo zemědělství určilo kupce, jemuž

byl býv.vlastník povinen tyto majetkové předměty prodati. Přídělci /kupci/ byli povinni náhrady za inventář a zásoby podle provedeného ocenění složit ve prospěch býv.vlastníků do deposit vinkulovaných ministerstvem zemědělství.

B. Zvláštní část.

Příděl státní správě, národním a komunálním podnikům /bod 2/.

Státní správa, národní a komunální podniky obdržely z revise první pozemkové reformy a z nové pozemkové reformy asi 1 mil.ha půdy včetně budov s příslušenstvím a měly by majetkové podstatě pozemkových reforem zaplatiti přídělovou cenu. Se zřetelem na jednotné, státní socialistické vlastnictví není účelné, aby těmto přídělcům byly předepisovány přídělové ceny a jimi placeny, neboť by v těchto případech platila přídělovou cenu státní pokladna sama sobě. Tato zásada se vztahuje na příděl jak nemovitostí, tak i inventáře a zásob.

Příděl fyzickým osobám /k bodu 3/.

Přídělové ceny za nemovitosti nebylo možno stanoviti ani fyzickým osobám, které obdržely příděl zpravidla na doplnění usedlosti, ke zřízení zahrádky, ke stavebním účelům a pod.

Byly proto předepisovány pouze zálohy na přídělovou cenu, a to s ohledem na výrobní oblasti. Celková výměra půdy přidělená fyzickým osobám činila k 1.9.1951 cca 7⁵.000 ha a na zálohách bylo od roku 1948 do nynějška zapláceno cca 150 mil.Kčs st.p.

Dosavadní nevyřešený stav vyvolává u přídělců snahu vzdát se přídělu, který pokládají za nájem. Jiní opět žádají o stanovení konečné přídělové ceny, neboť chtějí býti se státem vyrovnáni. Jde zejména o přídělce menších výměr, na př.stavebních parcel, zahrádky, přídělce domků a pod. Stanovením konečných přídělových cen obdrží majetková podstata další finanční prostředky od jednotlivých přídělců, bude odstraněna nedůvěra k vlastnosti přídělců a bude vnesen pořádek do účtování na osobních účtech přídělců.

Navrhuje se, aby přídělové ceny z revise první pozemkové reformy a nové pozemkové reformy byly stanoveny ve výši úhrad z konfiskace zvýšených o 50 % přírážku. Tento způsob stanovení přídělových cen je jednoduchý a opírá se o postup, s nímž jsou pracovníci ná-

rodních výborů obeznámeni. 50 % přírážka se odůvodňuje tím, že jde zásadně o příděl ve vnitrozemí; toto zvýšení nemůže však být příliš vysoké, jelikož i ve vnitrozemí byly příděly z konfiskace a je nutno zachovat určitou úměrnost.

Pokud jde o přídělce, kteří se stali členy JZD IV. typu, budou jejich závazky vůči majetkové podstatě vypořádány podle zásad usnesení strany a vlády o upevnění a dalším rozvoji JZD, t. j. družstevníci budou povinni zaplatiti jen majetek ponechaný v osobním vlastnictví, kdežto u majetku vnášeného do společného hospodaření bude placení splátek zastaveno.